

بررسی تطبیقی وضعیت مسکن سنتی و معاصر تبریز

از نظر طبیعت گرایی (با تاکید به فضای باز حیاط)

پریسا هاشمپور^۱، حسین جنگی^{۲*}

۱- استادیار گروه مهندسی معماری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه هنر اسلامی، تبریز، ایران

۲- دانشجوی ارشد مهندسی معماری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه هنر اسلامی، تبریز، ایران

خلاصه

در برخی کشورها چون ایران، قبل از انقلاب صنعتی و رشد سریع شهرها، ارتباط مناسبی بین فضای مسکونی و محیط طبیعی برقرار بوده است که متأسفانه با توجه به عواملی از بین رفته و یا کم رنگتر شده است. خانه به عنوان یک سرپناه علاوه بر تامین نیازهای اولیه باید به نیازهای روحی و روانی کاربران توجه کند که ارضای این نیازها از طریق پیوند با طبیعت قابل حصول است. در این راستا تقلیل آسیب به طبیعت و ایجاد امکان ارتباط مناسب با طبیعت و عناصر آن (نور، آب، باد و پوشش گیاهی) از موارد بسیار مهم است. در گذشته، هم رابطه انسان با طبیعت رابطه ای مسالمت آمیز بوده و هم معماری (به خصوص مسکن) در بستر طبیعت شکل می گرفته است. ولی در حال حاضر، رویکردهای جدید طراحی مسکن در ایران توجه چندانی به همجواری با طبیعت ندارند. چنین به نظرمی رسد که بازگشت به سابقه تاریخی همجواری طبیعت در حیاطها در کنار مسکن شاید راهگشای مناسبی جهت بهبود ارتباط ساکنین خانه های آپارتمانی امروز با طبیعت باشد. روش پژوهش در این مقاله، توصیفی-تحلیلی هست که با انتخاب نمونه موردی از خانه های سنتی و معاصر شهر تبریز به بررسی و تحلیل عناصر طبیعی (آب و پوشش گیاهی) در رابطه با شکل دهی به حیاط خانه های مسکونی می پردازیم و در نهایت به این نتیجه می رسیم که توجه به نقش حیاط و عناصر طبیعی آن در نمونه های مسکن معاصر، کاهش چشمگیری نسبت به نمونه های سنتی پیدا کرده است در حالیکه نیاز به این مولفه ها در مسکن معاصر با توجه به تشدید آلودگیهای زیست محیطی و کاهش منابع طبیعی بیش از گذشته محسوس می شود و باید راهکارهای مناسبی برای طراحی حیاطهای امروزی ارائه داد.

واژه های کلیدی: عناصر طبیعت، حیاط، مسکن سنتی، مسکن معاصر، تبریز

* نویسنده مسئول